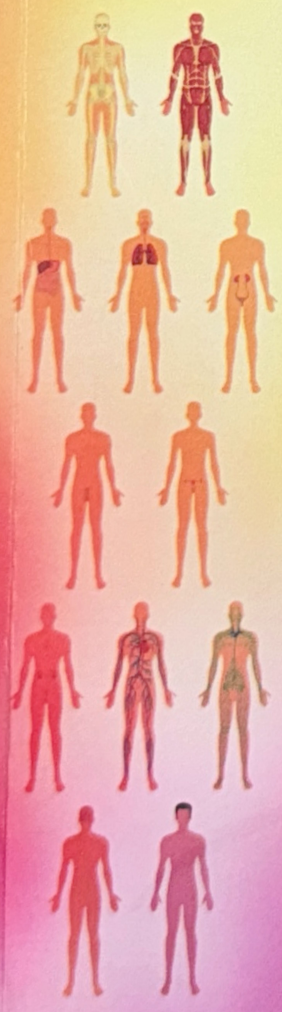

БАРВИСТА АНАТОМІЯ

Systema skeletale
Juncturae
Systema musculare

Systema digestorium
Systema respiratorium
Systema urinarium

Systemata genitalia
♂ ♀

Glandulae endocrinae
Systema cardiovasculare
Organa lymphoidea

Systema nervosum
Organa sensuum
Integumentum
commune

Автори: Ковальчук О.І., Дзевульська І.В., Безштанько М.А., Вовк О.Ю., Гайдай О.С., Дуда О.В., Гриценко О.А., Дружиніна К.П., Ібрагімова І.В., Ігнатіщев М.Р., Камінський Р.Ф., Коноваленко С.О., Костюкова І.М., Кравченко В.І., Маліков О.В., Маліновська Н.М., Матківська Р.М., Ніязметов Т.С., Пастухова В.А., Подзигун Л.В., Примаченко В. І., Синицька А.М., Синявська Н.Я., Согуйко Ю.Р., Тимошенко І.О., Титаренко В.М., Турбал Л.В., Уваєв Б.С., Фалалєєва Т.М., Цирюк О.І., Черних М.Є., Янчишин А.Я.

Редактори:

Дзевульська Ірина Вікторівна – професор, доктор медичних наук, завідувачка кафедри описової та клінічної анатомії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця МОЗ України;

Ковальчук Олександр Іванович – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри фізіології та анатомії Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка МОН України.

БАРВИСТА АНАТОМІЯ / за ред. О. І. Ковальчука та І. В. Дзевульської // – Київ, 2025. – 256 с.

Після завершення опрацювання завдань можна створити свій власний посібник-атлас з анатомії. Терміни вказані цифрами пропонуються у виданні Міжнародна анатомічна термінологія (латиська, українська, англійська) = International anatomical terminology (Latin, Ukrainian, English) / О.І. Ковальчук // Київ, Книга-плюс.

Посібник для всіх зацікавлених у вивченні будови тіла людини.

Художники: Аліна Попова, Ярослав Янчишин.

Зворотній зв'язок / feedback:
feedback@anatom.ua

Підп. до друку 10.09.2025. Формат 60х84/8.
Папір офсет. Гарн. Newton C. Друк офсет. Наклад 3000 прим.
Видавництво «Книга-плюс»
03057, Київ, пр. Берестейський, 34.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4904 від 20.05.2015 р.
тел.: +38 067 403 55 05

ПЕРЕДМОВА

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ – наука про форму і будову, походження і розвиток організму людини. Анатомія передбачає системний опис форми, будови, стану і топографічних взаємовідносин частин і органів тіла з урахуванням їх вікових, статевих та індивідуальних особливостей. Анатомія використовує дані ембріології, антропології, вплив навколишнього середовища, екологічних і соціальних факторів, праці і спорту на будову організму людини.

Завдання анатомії як науки полягає у системному підході до опису форми, будови і положення (топографії) частин та органів тіла в єдності з виконуваними функціями з урахуванням вікових, статевих та індивідуальних особливостей людини. У зв'язку із зазначеним, анатомію поділяють на системну, топографічну (хірургічну), вікову, порівняльну, пластичну, типову, патологічну. Системна анатомія розглядає форму і будову органів, об'єднаних у системи, тому включає вчення про кістки (остеологія) та їх з'єднання (артрологія), м'язи (міологія), нутрощі (спланхнологія), серцево-судинну систему (кардіологія та ангіологія), нервову систему (неврологія), залози внутрішньої секреції (ендокринологія), органи чуття (естезіологія). Функціональна анатомія вивчає будову органів і систем органів у зв'язку із їх функцією.

Орган (від грец. *organon*) – це частина тіла, яка має певну форму і будову, займає певне місце в організмі і виконує специфічну функцію, має васкуляризацію та іннервацію. В утворенні органа беруть участь різні тканини, але одна є головною, робочою і обумовлює особливості його будови та функції.

Система органів (*systema organorum*) – це сукупність органів, які подібні за своєю загальною будовою, мають спільне походження і виконують однакову функцію в організмі. В організмі людини виділяють такі системи: система скелета зі з'єднаннями, м'язова система, травна система, дихальна система, сечова система, статеві системи (чоловіча та жіноча), серцево-судинна система з лімфоїдними органами та ендокринними залозами, нервова система з органами чуття та загальним покривом.

Апарат (*apparatus*) – це сукупність органів або систем, які мають різну будову і походження, але виконують спільну функцію. Наприклад, класично сечо-статевий апарат об'єднує дві системи органів, анатомічно і фізіологічно різних, але тісно пов'язаних топографічно, за своїм походженням і частково функціонально – сечову систему і статеву систему (чоловічу/жіночу). За сучасною термінологією розрізняють 4 апарати: опорно-руховий, нутрощевий, I та II інтегруючі.

Опорно-руховий апарат: система скелета зі з'єднаннями і м'язова система.

Нутрощевий апарат: травна, дихальна, сечова, статеві (чоловіча і жіноча) системи.

I інтегруючий апарат: залози внутрішньої секреції, серцево-судинна система та лімфоїдні органи.

II інтегруючий апарат: нервова система, органи чуття і загальний покрив (шкіра та груди).

Апарати об'єднані в єдине ціле – **організм** (від лат. *organizo*; грец. *organom*).

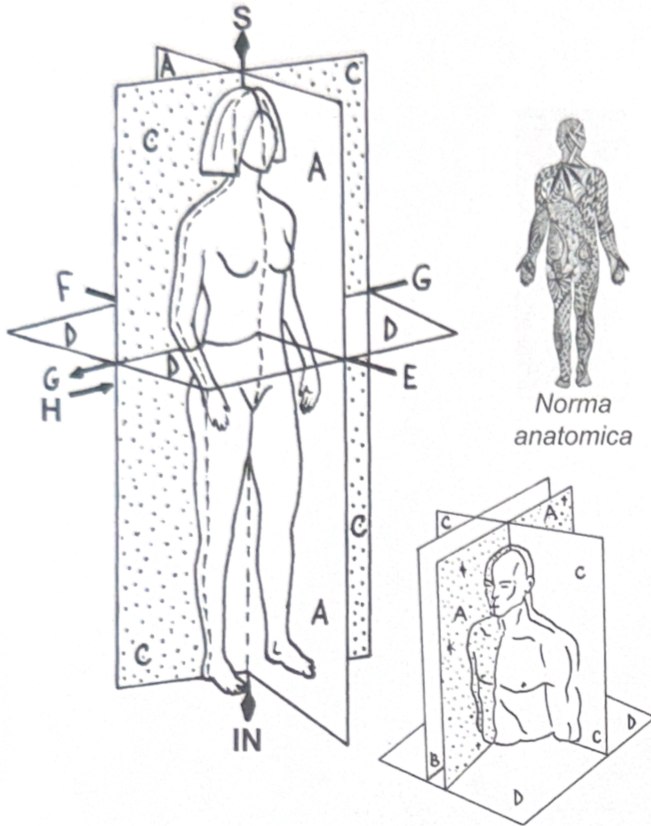
Основним змістом навчання є активна самостійно-творча пізнавальна діяльність.

З метою забезпечення пріоритетної змістової й організаційної самостійності та зворотного зв'язку у процесі вивчення дисципліни «Анатомія людини» пропонується цей робочий зошит для активного і творчого принципу засвоєння матеріалу та забезпечення успішного навчання. Завдання сприяють розвитку яскравих та образних уявлень про анатомію та відповідають принципам формування відомого явища ейдетизму (від грецького *eidos* – образ, зовнішній вигляд) – здібності до відтворення предметів зі всіма їх деталями, а головне у збереженні яскравого, наочного образу предмета тривалий час після зникнення його з поля зору.

Кожна сторінка містить формалізовані завдання: замалювати літерні або цифрові позначення на рисунках і в схемах різними (але відповідними) кольорами; заповнити таблиці відповідними анатомічними термінами, еквівалентами та необхідними даними, відшукати в анатомічній номенклатурі (з 7113 термінів) і підписати відповідні еквіваленти українською та латинською мовами. Чисті сторінки використовуються для власного конспекту або малювання. У процесі виконання завдань створюється свій власний посібник-атлас з анатомії, який можна використовувати для вивчення інших дисциплін та подальшій професійній діяльності.

Додайте барв на кожній сторінці!

ANATOMIA / ΑΝΑΤΟΜΙΑ / ANATOMY -

PLANA /
AXIS /

MEDIANUS /

SAGITTALIS /

FRONTALIS /

HORIZONTALIS /

anterior /

posterior /

lateralis /

medialis /

superior /

inferior /

A

B

C

D

E

F

G

H

S

IN

Positiones corporis humani: 71

